

Suomen Potilasliitto ry:n puheenjohtaja Paavo Koistisen alustuspuheenvuoro

Toinen kansallinen potilasturvallisuuskonferenssi, Helsinki 8.-9.9.2011

Potilaiden ja läheisten osallistuminen

Potilaalla voi olla myös aktiivinen rooli potilasturvallisuuden varmistajana, mutta potilaalla ei kuitenkaan ole päävastuuta turvallisuudesta, vaan se on aina henkilöstöllä ja viime kädessä organisaation johdolla. Potilas ja organisaatio katsovat laatua eri suunnista. Organisaation intressissä on seurata, mitä on tehty, kuinka siinä on onnistuttu ja kuinka siitä voidaan oppia ja toimintaa parantaa tulevaisuudessa. Potilaalle on tärkeää, kuinka hän saa parhaan ja turvallisen hoidon.

Potilas, asiakas ja hänen läheisensä otetaan mukaan hoidon turvallisuuden edistämiseen. Potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Potilasta kuunnellaan ja hän osallistuu hoitonsa suunnitteluun ja sen toteutukseen (hoitosuunnitelma, joka on tehty yhdessä terveydenhuollon henkilöstön kanssa). On tärkeää, että potilas tuo ilmi tarvittavat taustatiedot. Potilasta kannustetaan kertomaan oireistaan, toiveistaan ja huolistaan sekä tekemään kysymyksiä hoitoonsa liittyvissä asioissa.

Potilaan voimaantuminen edellyttää riittävää tiedon saantia ja neuvontaa. Potilaalle annetaan ymmärrettävällä tavalla tietoa omasta sairaudestaan ja sen hoidosta, erityisesti lääkehoidosta. Potilaan kanssa keskustellaan hoitoon liittyvistä riskeistä ja odotettavissa olevista tuloksista. Potilaan niin halutessa tällaista tietoa annetaan myös potilaan luotetulle henkilölle, omaiselle tai läheiselle. Potilaalle kerrotaan myös, kehen hän voi ottaa yhteyttä potilasturvallisuutta koskevilla asioilla.

Haittatapahtuman sattuessa siitä kerrotaan avoimesti potilaalle ja hänen niin toivoessaan myös hänen läheiselleen. Tapahtuma ja mahdolliset seuraukset käydään läpi heidän kanssaan.

Luottamuksellisessa ilmapiirissä potilaat uskaltavat ja heillä on mahdollisuus ottaa esille turvallisuudessa havaitsemansa puutteet, ja niihin on puututtava nopeasti ja avoimesti. Yhtenäiset menettelytavat haittatapahtumien jälkihoidossa auttavat myös henkilöstöä toimimaan avoimesti. Haittatapahtumista saadun tiedon analysointi ja julkistaminen edistävät osaltaan avoimuutta.

On otettava huomioon, että potilas ei ole ainoastaan palvelujen kohde tai käyttäjä, vaan palvelujen omistaja-edustaja.

On tärkeää, että potilaiden ja potilasjärjestöjen edustajat ovat mukana potilasturvallisuutta varmistavissa ryhmissä. – Potilas ja potilasjärjestöt ovat potilasturvallisuuden omistajia. Terveydenhuollon organisaatio on oman turvallisuuskulttuurinsa omistaja. Potilasturvallisuutta varmistavassa ryhmässä nämä kaksi omistajaa, jotka katsovat samaa asiaa eri näkökulmista, kohtaavat ja tekevät yhteistyötä.

Terveydenhuollon kulttuurissa on paljon tekemistä avoimuuden suuntaan. Ei syyllistettäisi ammattihenkilöstöä hoitovirheiden tapahduttua, vaan keskusteltaisiin avoimesti niistä ja kehitettäisiin toimintaa hoitovirheiden vähentämiseksi. Ei pidä myöskään syyllistää aktiivisia potilaita kirjaamalla heidät ”ei yhteistyökykyisiksi” jos he kertovat havaitsemisistaan puutteista ja ongelmista myös potilasturvallisuuteen liittyen.

Potilasjärjestöissä näemme erittäin positiivisena asiana sen, että potilasjärjestöt on otettu mukaan Terveiden ja hyvinvointilaitoksen Potilasturvallisuutta taidolla -ohjelman suunnitteluun ja sen toteuttamiseen aktiivisena ja aloitteellisena kumppanina potilasnäkökulman esiin tuomisessa eri osa-alueilla, koskien mm. tiedotusta, viestintää ja koulutuksen suunnittelua.